

Politická spolupráca Andreja Cvinčeka a Jana Šrámka vo svetle nespracovanej osobnej korešpondencie z rokov 1927 - 1929

PETER OLEXÁK

Political cooperation between Andrej Cvinček and Jan Šrámek in the years 1927 - 1929

DOI: <https://doi.org/10.54937/kd.2023.14.Supp.164-176>

ABSTRACT: In this article, we will try to describe and explain the relationship between the Nitra canon Andrej Cvinček (1880 - 1949) and Jan Šrámek (1870 - 1956), the chairman of the Czechoslovak People's Party (ČSL). It must be said at the outset that this is a rather complex topic, because there are not enough archival sources regarding their cooperation. In particular, sources of a letter nature are absent, which are of key and irreplaceable importance for the analysis of personalities' relationships. However, the correspondence from the first two years of operation of the Slovak ČSL was preserved. Although the letters are mainly of a formal nature, they also tell about the opinions and plans of both politicians. They reveal their character, human qualities, work commitment and approach to party problems, thanks to which we also gain a better clarification of the beginnings of the ČSL in Slovakia. It is a set of seventeen letters from the period 1927 - 1929, which have not been the subject of deeper reflection in either Slovak or Czech historiography. According to the preserved correspondence, Cvinček and Šrámek met from December 27, 1926 in Brno and worked on the party's Slovak program. Cvinček was gradually profiled as the spiritus movens of the party in Slovakia. In addition to the creation of the political program, personal matters also rested on his shoulders, which increased his authority. He became the manager of the ČSL in Slovakia. The article shows how Canon Andrej Cvinček was an important and necessary support for the party chairman Jan Šrámek in the beginnings of the Slovak ČSL.

Keywords: Andrej Cvinček, Jan Šrámek, Czechoslovak People's Party, Czecho-slovakia.

V tomto príspevku sa pokúsime popísať a vysvetliť vzťah nitrianskeho kanonika Andreja Cvinčeka (1880 - 1949) s predsedom Československej strany lidovej (ČSL) Janom Šrámkom (1870 - 1956). Ako vzor výskumu spolupráce osobností medzivojnovej politickej scény môžu slúžiť i príspevky kolegu Petra Zmátle, ktorého pamiatke je venované i toto osobitné číslo Kultúrnych dejín. Hneď na úvod treba povedať, že ide o pomerne zložitú tému, pretože k spolupráci Cvinčeka a Šrámka neexistuje dostatok archívnych zdrojov. Absentujú najmä pramene listového charakteru, ktoré pre analýzu vzťahov osobností majú kľúčový a ničím nenahraditeľný význam.

Zachovala sa však korešpondencia z prvých dvoch rokov fungovania slovenskej ČSL.¹ Hoci ide o listy prevažne formálneho charakteru, vypovedajú aj o názoroch a plánoch oboch politikov. Odhaľujú ich charakter, ľudské vlastnosti, pracovné nasadenie i pristupovanie k straníckym problémom, vďaka čomu zároveň prispievajú k lepšiemu objasneniu počiatkov ČSL na Slovensku. Ide o súbor sedemnástich listov z obdobia 1927 – 1929, ktoré doteraz neboli predmetom hlbšej reflexie v slovenskej, ale ani českej historiografii.²

Hoci zachovaná korešpondencia je z konca dvadsiatyh rokov 20. storočia, známost oboch politikov siahala pred rok 1918. Cvinček i o desať rokov starší Šrámek inklinovali ku konzervatívnejmu krídlu katolíckej politiky a oboch spájala myšlienka česko-slovenskej vzájomnosti. Pred prvou svetovou vojnou to potvrdzovali účasťou na zjazdoch spolku Československej jednoty v Luhačovicích, kde sa „*robila veľká politika*“.³

K intenzívnejšiemu a tým pádom i osobnejšiemu kontaktu došlo v čase, keď Cvinček pred voľbami v roku 1925 v presvedčení, že treba zachovať a udržať jednotu spoločného štátu, opustil Slovenskú ľudovú stranu (SLS) a prerušil vyše dvadsaťročnú politickú spoluprácu s Andrejom Hlinkom. Urobil to s vedomím, že v krajine nastala iná spoločenská situácia, než aká bola pred rokom 1918, keď sa spolu s Hlinkom hlásil k spoločnému štátu Čechov a Slovákov. Podobe ako iní ľudáci, ktorí od roku 1920 opúšťali rady SLS, Cvinček zvyšoval záväzky Martinskej deklarácie v prospech jednotnej Československej republiky (ČSR) nad program slovenskej autonómie, ktorú presadzoval Hlinka, odvolávajúci sa čoraz ráznejšie na napĺňanie Pittsburskej dohody z roku 1918.

Cvinčekov prestup krátko pred voľbami nezostal bez odozvy. Hlinka považoval Šrámka za jedného z hlavných politických rivalov, nakoľko sa ČSL ako tretia najväčšia strana v Čechách v parlamentných voľbách v roku 1925 pokúšala presadiť i na Slovensku. Hlinka vtedy vykreslil v novinách Cvinčeka ako ctižiadostivého človeka, ktorý sa urazil, pretože sa jeho meno neobjavilo na kandidátke strany. Hoci to mohla byť pravda, pretože Cvinček sa vo viacerých rozhovoroch s inými členmi SLS kriticky vyjadroval o Hlinkovom uprednostňovaní mladších a hlavne poprevratových straníkov, svoj záujem o poslanecký mandát poprel slovami: „*O kandidatúru som sa nikdy nezaujímam*.“⁴

Smer odlivu ľudákov naznačil však už Martin Mičura, keď po odchode od Hlinku začal spolupracovať s predsedom ČSL. Pod Cvinčekovo rozhodnutie vstúpiť do Šrámkovej strany sa zrejme podpísala iná a významnejšia okolnosť.⁵ Podporovate-

¹ Príspevok je výstupom projektu VEGA 1/0345/20 Andrej Cvinček – kniaz a politik. Cvinček bol od roku 1926 konateľom ČSL na Slovensku, no so Šrámkovou stranou spolupracoval od roku 1925. V roku 1927 sa stal podpredsedom strany a z toho roku je aj prvý zachovaný list, ktorý poslal Šrámkovi.

² Na existenciu tejto korešpondencie ma upozornil kolega PhDr. Michal Marták, PhD.

³ Československé porady v Luhačovicích. In *Národní listy*, 1912, roč. 52, č. 223, s. 4.

⁴ CVINČEK, Andrej. Otvorený list pánu Ondrejovi Hlinkovi. In *Ľudová politika*, 1931, roč. 5, č. 202, s. 2.

⁵ V čase, keď Mičura bol ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska, Cvinček nesúhlasil s jeho vlašným postojom k otázke cirkevných stredných škôl na Slovensku. Viac: OLEXÁK, Peter. Politický profil kanonika Andreja Cvinčeka. In *Studia Historia Nitriensia*, 2022, roč. 26, č. 1, s. 77 – 78. <https://doi.org/10.17846/SHN.2022.26.1.74-91>

lom katolíckej československej politiky bol nitriansky biskup Andrej Kmeľko. Cvinček a Kmeľko boli dlhoročnými priateľmi. Kmeľko ho v roku 1926 vymenoval za sídelného nitrianskeho kanonika a poveril hospodárskym rozvojom diecézy, k čomu mu v rámci sídelnej kapituly pribudla starosť i o jej majetky. Na druhej strane realita Kmeľkovej podpory ČSL bola o čosi zložitejšia.⁶ Biskup Kmeľko predovšetkým chcel, aby Hlinka a Šrámek obnovili spoluprácu, akú mali pred rokom 1921, keď ich strany tvorili jeden poslanecký klub. Mal predstavu silného politického hnutia združujúceho všetkých československých katolíkov. S týmto úmyslom inicioval dve stretnutia predstaviteľov katolíckych strán v Nitre. Lenže ako ukázali predvolebné, no najmä povolebné udalosti, stali sa ešte väčšími politickými rivalmi.⁷ Hlinkovej kritike preto neunikol ani biskup Kmeľko. Predseda Hlinkovej slovenskej ľudovej strany (HSLS)⁸ ho obvinil z „*rozbižania katolíckych šikov*“ a Cvinčeka označil za jeho prisluhovača.⁹

Cvinček bol na rozdiel od Kmeľka skeptikom ohľadom spolupráce oboch katolíckych strán a spolu so svojim kaplánom Pavlom Kollárom začal kortešovať v Nitrianskej župe za ČSL. V lete roku 1925 poslal Mičurovi, ktorý sa v tom čase i s rodinou nachádzal na dovolenke v Taliansku, telegram: „*Slovenský katolicizmus je v nebezpečenstve, volá ťa, príď mu na pomoc.*“¹⁰

Keďže ČSL nemala dostatočné štruktúry a čelila silnej protikampani, v novembrových voľbách v roku 1925 získala 1,27 % hlasov a jedného poslanca. Bola to však prelomová situácia, keď bolo nevyhnutne potrebné zintenzívniť spoluprácu so Šrámkom.

Podľa zachovanej korešpondencie Cvinček a Šrámek sa stretávali od 27. decembra 1926 v Brne a pracovali na slovenskom programe strany.¹¹ Spolupráca sa rozvíjala postupne. Bolo to dané nezávislosťou českej a slovenskej organizácie ČSL, ale i vekovým rozdielom či určitou uzavretosťou oboch osobností. Navyše Cvinčekovo postavenie nebolo dovedy ničím výnimočné a pre Šrámka bol pomerne neznámy. Medzi slovenskými členmi ČSL sa Šrámek dovedy opieral o Mičuru.¹² Pre Šrámka bolo typické, že i teoretické diskusie o programe ČSL na Slovensku uzavrel praktickou starosťou o Mičuru, aby sa zohľadnili jeho dovedajšie zásluhy a angažovanosť vo voľbách.

Cvinček sa postupne profiloval ako *spiritus movens* strany na Slovensku. Na jeho pleciach okrem tvorby politického programu ležali i personálne záležitosti, čím rástla jeho autorita. Stal sa konateľom ČSL na Slovensku.

⁶ Ostrý útok Hlinkov proti najdôst. p. biskupovi drovi Kmeľkovi. In *Ludový chýrnik*, 1927, roč. 1, č. 1, s. 6.

⁷ DVORŠČÁKOVÁ, Zdislava. Vzťah Jana Šrámka a Andreja Hlinku a jeho vplyv na vývoj pomeru medzi českým a slovenským katolicizmom. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011, s. 273 – 275.

⁸ SLS zmenila názov na HSLS pred voľbami v roku 1925.

⁹ *Ostrý útok Hlinkov*, s. 6.

¹⁰ Kol. autorov. *Dr. Martin Mičura 1883-1933. Pamätnica Dr. Martina Mičuru*. Bratislava, 1933, s. 24.

¹¹ Národní archiv (ďalej NA) Praha, fond (ďalej f.) Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 28. 2. 1927.

¹² MARUNIAK, Matej. Pokusy o príchod Československej strany lidovej na Slovensko do roku 1925 a postoje Slovenskej ľudovej strany pohľadom dobovej tlače. In *Studia Theologica*, 2018, roč. 20, č. 4, s. 188. <https://doi.org/10.5507/sth.2018.011>

Keďže voľby pre slovenských ľudovcov neskončili najlepšie, malo to za následok vypuknutie krízy v slovenskom hnutí. Mičura sa sťažoval na nedostatok pochopenia zo strany českého vedenia, ktoré bagatelizovalo jeho úsilie, hmotné a morálne obete. Mal pocit, že strana chcela využiť iba jeho financie a keď ju po voľbách žiadala, aby to usporiadala, nedostal žiadnu odpoveď. Pri rozhovoroch s Cvinčekom pôsobil frustrovaný a vyjadril, že zvažuje odchod z politiky. Nemal nijaké ambície stať sa predsedom ČSL na Slovensku.

Cvinček nepoznal dôvod Mičurovho „*dlhotrvajúceho rozladenia*“.¹³ A keďže ani Šrámek sa pred ním neotváral, napísal, že v tom čase bol „*odkázaný na hádanky*“.¹⁴ Podľa Cvinčeka to bolo „*kruté*“ obdobie, ale úvodné ťažkosti sa rozhodol prekonať „*v záujme Slovenska*“.¹⁵

Keďže bol realista, kalkuloval s tým, že aby sa zmenilo postavenie krajinskej ČSL na Slovensku, bude potrebné získať 3 – 5 vlastných parlamentných poslancov. Cvinček si uvedomoval, že až do najbližších volieb slovenská frakcia určite nebude úplne samostatná a bude odkázaná na pomoc materskej strany. Na to však bolo potrebné zvýšiť Šrámkov záujem o hnutie na Slovensku. Nebola to jednoduchá úloha jednak kvôli stále živým predsudkom českej strany voči Slovákom a jednak preto, že jej riešenie nemuselo byť podľa Cvinčkových predstáv. Šrámek bol vo všeobecnosti málo otvorený, a to i voči najbližším spolupracovníkom, zvlášť, pokiaľ išlo o zákulisné rokovania.¹⁶

Na druhej strane Mičurovo znechutenie a strata záujmu nebola zanedbateľným problémom, týkajúcim sa jednej osoby, či prechodnou krízou z povolebného rozčarovania kvôli nevýraznému úspechu. Keby Mičura opustil ČSL v situácii, v ktorej sa nachádzalo hnutie na Slovensku, podľa Cvinčeka by to bolo „*veľké nešťastie*“.¹⁷ Mičura bol „*najzreteľnejšou tvárou*“¹⁸ ľudovcov na Slovensku a pre sympatizantov strany bol oveľa dôležitejším a pevnejším spojivom, než stranický program, ktorý málokto čítal. Cvinček napísal Šrámkovi, že slovenská ČSL bude bez Mičuru vydaná na „*milosť a nemilosť Hlinkovcov a poznačilo by to spoluprácu českých a slovenských katolíkov*“.¹⁹ Požiadal Šrámka, aby využil svoju autoritu predsedu a Mičurovi „*sa dostalo náležitej satisfakcie od strany*“.²⁰ Riešením malo byť zlepšenie komunikácie medzi oboma predstaviteľmi ČSL a verejné ocenenie Mičurových zásluh. Malo k tomu dôjsť ešte pred ustanovujúcim zjazdom strany na Slovensku, čím by sa ukončili rozhárané pomery, ktoré mohli zapríčiniť rozpad slovenskej ČSL hneď na jej začiatku.

Šrámek nereagoval. Zrejme poznal Mičuru lepšie než Cvinček, prípadne nepovažoval túto požiadavku za prioritnú a s trochou nadnesenosti ju ignoroval. Na druhej strane nebolo žiadnym tajomstvom, že Šrámek nebol nadšený, keď sa jednotlivci či celé skupiny začali po odchode od Hlinku hromadne hlásiť do ČSL. Šrámek ešte

¹³ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 28. 2. 1927.

¹⁴ Tamže.

¹⁵ Tamže.

¹⁶ TRAPL, Miloš. Jan Šrámek – vůdčí osobnost Československé strany lidové. In MAREK, Pavel a kol. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011, s. 171.

¹⁷ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 28. 2. 1927.

¹⁸ Tamže.

¹⁹ Tamže.

²⁰ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka 20. 5. 1927.

v roku 1926 uvažoval nad spoluprácou s Hlinkom. Z toho dôvodu odídencom od Hlinku navigoval do agrárnej, prípadne národnodemokratickej strany, aby nestaval priehradu prípadnému zmiereniu. Kriticky sa pozeral i na nevypočítateľnosť slovenských katolíkov, ktorých v minulosti sfanatizovali najprv sociálni demokrati a neskôr ľudáci. Z radov ČSL sa ozývali hlasy, že Slovákov nebude ľahké naučiť pozerat sa na politiku pokojnými očami.²¹ Napokon neutíchajúca kampaň proti ľudovcom sprevádzaná útokmi najhrubšieho zrna a pomery v Hlinkovej strane ho presvedčili, že spojenie s ľudákmi bude nemysliteľné, nakoľko HSLS nemohla fungovať bez Hlinku.²² Zárukou pre ČSL za Moravou sa okrem Cvinčeka a Kmeľka mohli stať známe kňazské osobnosti (Pavol Žiška, Karol Medvecký a ďalší)²³, ktoré sa hlásili k jednotnej ČSR.

Špeciálne postavenie ČSL na Slovensku, ktorú sa HSLS snažila zlikvidovať za každú cenu, si vyžadovalo špeciálny prístup a nevyhnutnú podporu. Cvinček považoval za samozrejmé udržiavať listový i osobný kontakt so Šrámkom i naďalej. Navyše to vyplývalo z jeho funkcie pokladníka a konateľa slovenskej ČSL.

Podpora ČSL na Slovensku prinášala problémy, pričom niektoré pochádzali z jej chaotického financovania. Niektorým členom strany na Slovensku meškali výplaty a moravská centrála reagovala až po opakovaných urgenciách, inokedy si museli sekretariáty vystačiť s polovičnou sumou alebo zostávali bez akýchkoľvek finančných prostriedkov. Niektoré kancelárie ČSL na Slovensku preto končili alebo obmedzovali svoju činnosť. Na druhej strane financie prispievali k utvrdzovaniu a preskupovaniu preferencií, prípadne i k tomu, ktorý zo sekretariátov a jeho tajomníkov bude vnímaný ako ľahúň. Dochádzalo k prirodzenému efektu, že nasmerovaním toku financií sa posilňovala alebo oslabovala pozícia niektorých členov ČSL.

Cvinček informoval Šrámka o ČSL na Slovensku pomerne podrobne, pričom správy zo sekretariátov najprv sám overoval. Vďaka tomu Šrámek mohol čítať, že Ján Šubert, tajomník hlavného sekretariátu, v máji 1927 nedostal výplatu a prestal chodiť práce. Ale aj o tom, že hlavná kancelária v Bratislave nemala prostriedky na základnú agendu. Na Šrámkovom stole sa hromadili správy, že generálny sekretár Peter Briška naopak poberal vysoký plat, no v úrade bol iba tri dni v týždni a hoci zvyšok mal tráviť na cestách, v skutočnosti sa zdržiaval na svojej fare. Agitačná aktivita strany vo všeobecnosti stagnovala vo všetkých krajoch Slovenska. Šetrilo

²¹ BOURA, Josef. Hlídkka politická. In *Život. Myšlenky o náboženství, životě, umění a politice*, 1926, roč. 9, č. 1, s. 26.

²² BARTLOVÁ, Alena. Vzájomné vzťahy medzi Československou ľudovou stranou a HSLS v rokoch 1918-1938. In MAREK, Pavel. *Ján Šrámek kňež, štátnik, politik*. Olomouc : Moneta - FM, 2004, s. 143 - 156.

²³ Viac: GOLIAN, Ján. Karol Medvecký, pútnik národného života. In *(ne)známe príbehy*. Banská Bystrica : Society for Human Studies, 2017, s. 144 - 175; GOLIAN, Ján. Frekventované „preháňanie“ po farnostiach ako trest pre panslávskeho kňaza v prvej dekáde 20. storočia. Príklad Karola Antona Medveckého v Banskobystrickej diecéze. In *Studia Historica Nitriensia*, 2022, roč. 26, č. 2, s. 357 - 373. <https://doi.org/10.17846/SHN.2022.26.2.357-374>; GOLIAN, Ján. Príčiny a dôsledky konfliktu kaplána K. A. Medveckého s cirkevnými autoritami Banskobystrickej diecézy na začiatku 20. storočia. In *Konštantínove listy*, 2022, roč. 15, č. 2, s. 127 - 138. <https://doi.org/10.17846/CL.2022.15.2.127-138>; MARTÁK, Michal. Katolícky kňaz a politik Pavol Žiška. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011, s. 381 - 393.

sa i v tlačovom orgáne ČSL *Ludová politika*²⁴, kde okrem zodpovedného redaktora Jozefa Mikuša pracovali traja vysokoškooláci. V redakcii sa vyskytovali iba sporadicky a nevynikali ani výkonnostne. Úroveň denníka sa nelíšila od ľudáckeho periodika Slováč. Články v novinách sa nevyhýbali hystérii a nedokázali si zachovať potrebný odstup a politický nadhľad.²⁵ Cvinček navrhol Šrámkovi, aby prepustil dvoch študentov a namiesto nich zamestnal Jána Saksoňa z bratislavského sekretariátu. Išlo o skúseného novinára, ktorý v minulosti pracoval v redakcii novín Slovenský národ. Cvinček poznával, že prechodom do redakcie by mohol zaplniť medzeru, ktorá sa otvárala pred katolíckou inteligenciou a na rozdiel od iných denníkárov by písal pokojnejším tónom podľa zásad kresťanskej politiky a bez fanatizmu. V tomto sa zhodoval so Šrámkom, ktorému záležalo na kultúrnej úrovni politickej žurnalistiky. Cvinček tiež predložil otázku zakúpenia nového tlačiarenskeho stroja.²⁶

Šrámek nebol otrokom požiadaviek, ktoré prichádzali zo slovenskej strany. Skôr sa riadil skúsenosťami, o ktorých sa hovorilo v ČSL i mimo nej. Liberálny politik a tajomník Národnej strany práce Jan Beneš ho pri istej príležitosti opísal ako človeka, ktorého „*skúsenosti dokazujú, že unáhlená práca nie je príliš spoľahlivá. V krvi má starú monsignorskú diplomáciu, ktorá sa osvedčila i československým klerikálom.*“²⁷

Riešenie istých ťažkostí muselo načas ustúpiť, čo Cvinček rešpektoval, aby nedošlo k nežiadúcemu eskalovaniu napätia. Prednosť mal ustanovujúci zjazd, ktorý sa konal 9. – 10. júna 1927 v Trenčianskych Tepliciach. Zišlo sa na ňom 200 delegátov zo Slovenska, aby si zvolili stranický aparát. Cvinček sa stal jedným z podpredsedov strany, obsadil funkciu jej konateľa na Slovensku a stal sa tiež pokladníkom volebného fondu.

Po zjazde sa navonok zdalo, že zvolenie Mičuru za predsedu slovenskej ČSL bolo i ocenením jeho osoby a bude bodkou za nespokojnosťou so stranickým vedením reprezentovaným Šrámkom. Opak bol pravdou. V októbri 1927 Cvinček znova prosil Šrámka, aby neodkladal schválenie zmien na sekretariátoch a Mičurovi udelil vyznamenanie za vykonanú prácu. Pripomínal, že ani po polroku sa nič nezmenilo.²⁸ Lamentoval nad tým, že odchádzajúcich voličov z HSLS zachytávali agrárnici, maďarskí kresťanskí socialisti, komunisti a sociálni demokrati, ale ČSL ich nedokázala osloviť. Vytvárala sa atmosféra, akoby ČSL po voľbách nemala záujem o pôsobenie na Slovensku a ponechávala slovenské krídlo jeho vlastnému osudu. Strane chýbali sekretariáty, takže vo väčšine krajov bola takmer neznáma a čoraz viac sa na slovenskej politickej scéne prepadávala. HSLS ju vyhlasovala za mŕtvu stranu či prázdne politicko-herecké gesto Jana Šrámka. Iné politické periodiká písali o mičurákoch ako o českom drevenom koňovi na Slovensku.²⁹

²⁴ MARTĀK, Michal. *Ludová politika*. Hlavný tlačový orgán „Mičurovej“ Československej ľudovej strany na Slovensku (1925 – 1938). In ŠKOVIEROVÁ, Angela (zost.). *Periodiká v minulosti a súčasnosti*. Bratislava : Univerzitná knižnica, 2018, s. 109 – 115.

²⁵ BOURA, *Hlídko politická*, s. 26.

²⁶ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka zo 20. 5. 1927.

²⁷ *Prítomnosť*, 1926, roč. 3, č. 16, s. 6.

²⁸ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka zo 7. 11. 1927.

²⁹ BOURA, *Hlídko politická*, s. 26.

Ešte aj po troch mesiacoch od ustanovujúceho zjazdu sa ozývali ponosy i zvnútra strany na nepravidelné a neúplné vyplácanie miezd a cestovných nákladov. Ak mala byť kvalitne odvedená práca, bolo ju treba zaplatiť. Mičura bol čoraz konkrétnejší a pred Cvinčekom sa sťažoval, že na obecné voľby minul zo svojho 50 000 Kč, ale Šrámek mu poslal na účet iba 2 500 Kč. Nešlo o to, že bol ukrivdený, ale chýbalo mu zhodnotenie a poučenie sa z volieb. Aj podľa Cvinčeka skúsenosť potvrdzovala, že tam, kde sa viedla kvalitná predvolebná kampaň a mala potrebné finančné pokrytie, volebný výsledok bol dobrý, čo uznávali i politickí nepriatelia.³⁰

Problém mohol tkvieť v istej Šrámkovej odmeranosti, na ktorú sa okrem predstaviteľov na Slovensku ponosovali i jeho najbližší spolupracovníci.³¹ Aj podľa nich namiesto finančnej odmeny neraz stačilo iba podať ruku a poďakovať sa.³² Cvinček požiadal Šrámka, aby využij Mičurovu prítomnosť v Prahe a vhodným spôsobom mu vrátil chuť do práce. Z Cvinčekovej vety: „*Toto Vás naozaj nič nestojí a nám na Slovensku to mnoho prospeje*“, sa dalo všeličo pochopiť.³³

Cvinček si musel zvyknúť, že spolupráca so Šrámkom bude mať svojskú podobu, pretože v tom sa nelíšil od zanepřázdnených osobností vo vysokých štátnických funkciách. Na druhej strane si Šrámek vážil Cvinčeka a vedel, že má dočinenia nielen so slovenským kňazom, ktorý je dobre ukotvený v zásadách kresťanskej politiky, ale aj s impozantnou a váženou osobnosťou na Slovensku, ktorej celoživotnú morálnu integritu oceňovali i jeho oponenti.³⁴ Hoci Šrámek nemal čas venovať sa korešpondencií a na listy Cvinčekovi písomne neodpovedal, zásadné veci mal možnosť riešiť so svojimi spolupracovníkmi osobne alebo prostredníctvom sekretariátu.

Podstatu práce ČSL na Slovensku tvorila snaha byť opozičnou stranou voči HSLS. Cvinček nemlčal a vždy, keď uznal za potrebné, informoval Šrámka o prechmatoch politickej konkurencie v nádeji, že nasledujúce voľby prinesú nové hlasy ČSL. Šrámek sa spoliehal na politickú zásadovosť Cvinčeka, ktorý „*nedovolí, aby ľudácke stromy rástli až do neba*“.³⁵ Cvinček reagoval i v momente, keď nitriansky ordinariát dostatočne nepotrestal ministra Jozefa Tisa za jeho články proti biskupom a Vatikánu v ľudáckom denníku Slováč. Podľa Cvinčeka kresťanská politika nemala byť bez etickej odozvy, resp. mravného rozmeru a jej cieľom malo byť povýšiť, nie ponížiť ľudskú dôstojnosť.³⁶ Cvinček nabádal Šrámka, aby zaintervenoval u biskupa Kmeťka proti Tisovi. Keďže Tiso bol kňazom Nitrianskej diecézy, biskup Kmeťko mu pohrozil odvolaním z vedenia redakcie časopisu pre kňazstvo Duchovný Pastier. Tiso sľúbil, že chybu napraví, zmenil však len taktiku a naďalej pokračoval v napádaní kňazov ČSL. Treba však povedať, že prívrženci oboch strán sa dokázali vzájomne nenávidieť.

³⁰ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka zo 7. 11. 1927.

³¹ MAREK, Pavel. Jan Šrámek a český katolícky modernizmus. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011, s. 139.

³² NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka zo 7. 11. 1927.

³³ Tamže.

³⁴ Náš jubilant. In *Ludová politika*, 1930, roč. 5, č. 9, s. 4.

³⁵ Diecézny archív (ďalej DA) Nitra, zložka Andrej Cvinček, č. 625/1926.

³⁶ Prečo nelikvidujeme, čili čo chce Československá strana ľudová na Slovensku. In *Ludový chýrnik*, 1927, roč. 2, č. 10, s. 3 - 6.

Keďže na Šrámkovi ležala hlavná zodpovednosť za ČSL, mohol ovplyvňovať veci i na Slovensku. Dňa 27. septembra 1927 mu Cvinček napísal, aby nepodľahol tlaku ministrov Jozefa Tisa a Marka Gažika z HSLŠ, ktorí sa angažovali proti vymenovaniu kandidáta ČSL Jozefa Hranca za notára v Prievidzi. Na Slovensku v tom čase silnela kampaň proti ľudovcom a osobitne proti Šrámkovi, ktorú viedol kňaz Jozef Buday v denníku *Slovák*. V rámci rivalského stranického zápasu písal o bezmocnosti ľudovcov, ktorí nedokázali obsadiť ani takú maličkosť, akou bol jeden notariát. Šrámek požiadal predsedníctvo ČSL na Slovensku, aby záležitosť Jozefa Hranca nepovažovali za politickú, ale odbornú a nedali sa vťahovať do politickej hry HSLŠ, ktorú rozohrávala okolo nominácií do štátnych úradov. Cvinček súhlasil so Šrámkom, že ide o politické prekáračky, no Buday naďalej presviedčal čitateľov ľudáckych novín, že Šrámek je proti návrhom ľudáckych ministrov bezmocný a ľudovcom sa na Slovensku nepodarí získať rozhodujúci politický vplyv. Podľa Budaya HSLŠ chcela mať na Notárskom úrade v Prievidzi právnik Ján Terlanday z Nitry.³⁷ Jeho podporovateľom bol práve okresný predseda HSLŠ v Nitre Jozef Buday. Ako však zistil Cvinček, predstavy vedúcich funkcionárov HSLŠ o obsadení tohto úradu neboli jednotné, pretože Terlanday sa pred prevratom nehlásil k Slovákom.

Cvinček zaiste nebol jedinou osobou, ktorá vystríhala Šrámka pred možnými chybnými krokmi na Slovensku, no spomedzi slovenských ľudovcov patril do užšieho kruhu, ktorý s ním komunikoval intenzívnejšie. V roku 1927, krátko po vstupe HSLŠ do vlády, Cvinček napísal Šrámkovi, že nakoľko sa k ČSL na Slovensku hlásila predovšetkým inteligencia, spájanie ľudovcov s Hlinkovými ľudákmi by mohlo otriasť jej dôverou.³⁸ Šrámek sa mal vyvarovať akýchkoľvek podujatí s náznakom politického zblížovania ČSL s HSLŠ. Tohto sa však Šrámek snažil držať, a to i napriek tomu, že obe strany v rokoch 1927 – 1929 boli spolu vo vláde.³⁹

Ľudáci písali o Cvinčekovi ako o Šrámkových očiach a ušiach na Slovensku.⁴⁰ Spolupráca Cvinčeka so Šrámkom nadobúdala čoraz dôvernejší charakter. Zachovaná korešpondencia odhaľuje, do akej miery si boli navzájom užitoční. Cvinček konzultoval personálne zmeny na sekretariátoch priamo so Šrámkom a evidentne požíval jeho dôveru.⁴¹ Nekonal však svojvoľne, ale s vedomím predsedníctva slovenskej časti ČSL, hoci v spôsobe vykonávania uznesení predsedníctva bol autonómny.

Keď v rámci reorganizácie hlavného sekretariátu strana prijala do svojich služieb právnik Dezidera Gajdoša, z ktorého predsedníctvo chcelo vychovať nástupcu Jána Šuberta, Cvinček navrhol poslať ho najprv do Brna, aby sa zapracoval na ústrednom sekretariáte strany. Šrámek privítal Cvinčekovu myšlienku a ujal sa budúceho hlavného slovenského sekretára osobne.⁴² Cvinček mu postupne odporúčal aj iné osobnosti politického a spoločenského života zo Slovenska.⁴³

³⁷ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 27. 9. 1927.

³⁸ Tamže.

³⁹ BARTLOVÁ, *Vzájomné vzťahy*, s. 150 – 153; TRAPL, Miloš. Československá strana lidová na Slovensku v letech 1925 – 1938. In *Historický časopis*, 1988, roč. 36, č. 3, s. 482.

⁴⁰ Mičurácky banket v Trenčíne. In *Ludový chýrník*, 1927, roč. 2, č. 1, s. 5.

⁴¹ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 3. 1. 1929.

⁴² NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 8. 12. 1927.

⁴³ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 22. 5. 1928, 16. 8. 1928 a 3. 1. 1929.

Osobitnou oblasťou ich korešpondencie boli majetky. Súviselo to s tým, že v súlade s dohodou *Modus vivendi* medzi ČSR a Vatikánom sa Cvinček stal v roku 1928 členom zmiešanej vládnej komisie, ktorá mala za úlohu usporiadať cirkevné majetky. Navyše v roku 1928 bol zvolený za poslanca do Krajinského zastupiteľstva.⁴⁴ Zaujal post predsedu hospodárskeho výboru a stal sa členom živnostenského výboru. Problematická situácia bola zvlášť na Slovensku, kde sa po vzniku ČSR čast majetkov slovenských diecéz ocitla v Maďarsku. Dalo sa očakávať, že vzhľadom na rôznorodé zloženie komisie bude každý hájiť záujmy svojich strán a pokiaľ išlo o duchovných, budú brániť záujmy svojich diecéz a potreby katolíckej cirkvi. Cvinček prostredníctvom Šrámka bránil majetkové záležitosti Nitrianskeho biskupstva. Angažoval sa najmä v boji o pozemky, ktoré mohlo biskupstvo získať, ale i stratiť v rámci prebiehajúcej pozemkovej reformy.⁴⁵ Rokovania ukázali, že známosť so Šrámkom a prostredníctvom neho aj s ministerským predsedom Antonínom Švehlom sa v tomto dôležitom momente pre cirkev na Slovensku ukázala ako veľmi užitočná. Šrámek konal urgentne. Odpovedal telegraficky, upozorňoval na termíny a v tom čase zariaďoval mnoho vecí podľa Cvinčekových návrhov.⁴⁶ Kmeško odporúčal ostatným biskupom, aby sa v majetkových záležitostiach obracali na Cvinčeka a využili jeho kontakty v Prahe.⁴⁷

Cvinček sa v skutočnosti nachádzal medzi dvoma mlynskými kameňmi. Jednej strane sa zdalo, že je príliš pročeškoslovenský, kým druhá strana ho vnímala ako príliš proslovenského.⁴⁸

Volebný rok 1929, kedy sa v ČSR konali voľby do Národného zhromaždenia, ovplyvnil obsah ich komunikácie i z praktických dôvodov. Zaujímavé bolo sledovať Cvinčekovu aktivitu v prospech zmeny názvu ČSL na Slovensku. Cvinček napísal Šrámkovi: „*Len čisto český nápis by nám veľmi uškodil a Hlinkovci by nás tým zabíjali pred voličmi, že sme českými zapredancami.*“⁴⁹ Navrhol, aby sa na kandidátnej listine namiesto Československá strana ľudová uvádzalo Československá strana ľudová. Lidovci sa mali nazývať ľudovcami, čím by sa odlišili do Hlinkových ľudákov. Cvinček prosil Šrámka, aby na to osobne dohliadol, a to i napriek tomu, že slovenská ČSL mala v ústrednej volebnej komisii v Prahe svojho vlastného zástupcu. Išlo o dôležitú vec, ale oveľa dôležitejšia bola kvalitná predvolebná kampaň. Tentoraz peniaze na jej vedenie nechýbali, ale, ako napísal Cvinček: „*Súcih rečníkov máme málo. Pomáhame si letákmi rozposielanými skrze poštu, a to nám mnoho peňazí zhl-*

⁴⁴ MARŤÁK, Michal. Nitriansky kanonik Andrej Cvinček v krajinskom zastupiteľstve. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2023, roč. 23, č. 2, s. 83 – 92. <https://doi.org/10.54937/dspt.2023.23.2.83-94>

⁴⁵ OLEXÁK, Peter – ŽLNAY, Stanislav. Realizácia Modus vivendi – aktéri a rozpory v Rožňavskej diecéze. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2021, roč. 21, č. 4, s. 43 – 56.

⁴⁶ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka zo 17. 4. 1928, 22. 5. 1928 a 16. 8. 1928.

⁴⁷ Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky (ďalej len AMZV) Praha, f. Druhá sekcia (1918 – 1939), 3. oddelenie, k. 48 A, Poznámky zástupcu Nitrianskej diecézy kanonika Cvinčeka, 6. 3. 1929. ŽLNAY, Stanislav. Andrej Cvinček a jeho činnosť v Ústrednej správe cirkevných veľkostatkov Dr. Pavla Jantauscha. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2022, roč. 22, č. 4, s. 99. <https://doi.org/10.54937/dspt.2022.22.4.96-103>

⁴⁸ DA Nitra, f. Andrej Cvinček, č. 625/1926

⁴⁹ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 10. 10. 1929.

ne. Volebný boj je mimoriadne ostrý, často až špinavý. Hlinkovci za 3 roky vládnutia nič sa nenaučili zo štátotvornej politiky a vyšších záujmov cirkvi a štátu. Mnohí z nich by to hnali do revolúcie.“⁵⁰

ČSL získala na Slovensku 36 578 hlasov a oproti predchádzajúcim parlamentným voľbám si polepšila o vyše jedno percento. Cvinček po sčítaní hlasov dostal pozvanie do ústredného výboru strany, kde sa malo rozhodovať o mandátoch do Národného zhromaždenia. Ešte pred cestou do Prahy napísal Šrámkovi list s prosbou, aby si osvojil jeho stanovisko, ktoré, ako zdôraznil, zdieľal i biskup Kmeľko, žeby sa do poslaneckej snemovne dostali dvaja Slováci z ČSL: Martin Mičura a Ladislav Nádaši. Mali to ešte prediskutovať v hoteli Zlatá husa v centre Prahy, kde bol ubytovaný. Cvinček sa zvlášť prihovárал za Nádašiho, ktorý bol notárom v Žiline. Šrámkovi povedal, že ide o kľúčového kandidáta „v záujme budúcich financií a budúceho vývinu strany na Slovensku“.⁵¹ Do poslaneckej lavice sa napokon dostal iba Mičura.

Kanonik Cvinček bol významnou a potrebnou oporou predsedovi strany Janovi Šrámkovi v začiatkoch ČSL na Slovensku.⁵² Po Mnichovskej dohode a vyhlásení autonómie Slovenskej krajiny sa ich vzťah prerušil, ostali pocity sklamaní a obaja boli vystavení veľkej zraniteľnosti. Šrámek v roku 1938 odišiel do exilu, Mičura vstúpil do HSLS a Cvinček sa po zrušení ČSL prestal politicky angažovať.

Cvinček sa však naďalej hlásil k predmnichovskej republike a demokracii. Tieto postoje ho v roku 1943 priviedli do československého odboja.⁵³ V rámci neho sa opäť pokúsil nadviazať kontakt so Šrámkom, ktorý bol v tom čase v Londýne, ale snaha obnoviť činnosť ČSL na Slovensku po vojne zlyhala. Napísal: „So šrámkovcami sa do politickej práce zapojiť nedá. Urobil som všetko, čo sa dalo. Nenašiel som porozumenie ani u Šrámka, ani u Hálu. Majú malý záujem o katolíkov na Slovensku, lebo majú zlé skúsenosti pred roka 1938 a o období potom ani nevraviac.“⁵⁴ Obaja chápali, že to, čo ich poháňalo v medzivojnovom období, skončilo. Stratili motiváciu a Cvinček ďalej nenalieval. Neznamenal to, že navzájom na seba zanevreli. Neobviňovali sa. Cvinček i v zmenených okolnostiach, ktoré nielenže nepriali vzájomnej spolupráci, ale ani katolíckej politike, dokázal nájsť slová vďaky. Vhodná príležitosť sa mu ponúkla v roku 1945 pri príležitosti sedemdesiatich piatich narodenín predsedu vlády Jana Šrámka. Cvinček poslal Šrámkovi blahoželanie, v ktorom mu poďakoval za to, že hoci „nešťastnou politikou posledných rokov slovenskí katolíci utrpeli mnoho na dobrom mene, no katolíci Vašou politikou odchovaní na Slovensku zachránili aspoň čistý štít katolíkov, že ich nemožno všetkých hádzať do jedného vreca upodozrievania a nevernosti.“⁵⁵ Hoci nemal na to žiadne politické ani cirkevné poverenie, slová vďaky vyjadril v mene všetkých slovenských katolíkov, ktorí „pochtivo zmýšľajú o našej ČSR“.⁵⁶

⁵⁰ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 17. 10. 1929.

⁵¹ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 30. 10. 1929.

⁵² TRAPL, Miloš. Český politický katolicizmus v letech 1918 - 1938. In FIALA, Peter et al. *Český politický katolicizmus 1848 - 2005*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 253.

⁵³ OLEXÁK, Peter. „Sme za demokraciu“. Kanonik Andrej Cvinček a jeho percepcia a realizácia demokracie. In *Kultúrne dejiny*, 2022, roč. 13, č. 2, s. 276. <https://doi.org/10.54937/kd.2022.13.2.273-290>

⁵⁴ Literárny archív Slovenskej národnej knižnice (ďalej LA SNK) Martin, Andrej Cvinček, sig. 65A2.

⁵⁵ NA Praha, f. Jan Šrámek, list A. Cvinčeka z 9. 8. 1945.

⁵⁶ Tamže.

Nie je vylúčené, že to mohlo byť zároveň spojené s hľadáním či očakávaním novej politickej podpory, pretože Cvinček sa necelý mesiac po Šrámkových narodeninách spolu so skupinou slovenských poslancov pokúsil o založenie Kresfiansko-republikánskej strany. Napokon však zostal členom Demokratickej strany a stal sa jej podpredsedom.⁵⁷ Cvinček po obnove ČSR i naďalej preukazoval Šrámkovi úctu a vážil si ho. Spolupracovať so Šrámkom považoval za česť a „školu politiky“. ⁵⁸ No po roku 1945 už obaja išli svojou cestou.

Archívne pramene

Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky, Praha, f. Druhá sekce.
Diecézny archív Nitra, f. A. Cvinček.
Literárny archív Slovenskej národnej knižnice v Martine, z. Andrej Cvinček.
Národní archiv Praha, f. Jan Šrámek.

Dobová tlač

Ludový chýrnik, 1927.
Ludová politika, 1930, 1931.
Národní listy, 1912.
Přítomnost, 1926.
Život. Myšlenky o náboženství, životě, umění a politice, 1926.

Zoznam bibliografických odkazov

- BARTLOVÁ, Alena. Vzájomné vzťahy medzi Československou lidovou stranou a HSLS v rokoch 1918-1938. In MAREK, Pavel. *Ján Šrámek kněz, státník, politik*. Olomouc : Moneta - FM, 2004.
- DVORŠČÁKOVÁ, Zdislava. Vzťah Jana Šrámka a Andreja Hlinku a jeho vplyv na vývoj pomeru medzi českým a slovenským katolicizmom. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011.
- GOLIAN, Ján. Frekventované „preháňanie“ po farnostiach ako trest pre panslávskeho kňaza v prvej dekáde 20. storočia. Príklad Karola Antona Medveckého v Banskobystrickej diecéze. In *Studia Historica Nitriensia*, 2022, roč. 26, č. 2, s. 357 - 373. <https://doi.org/10.17846/SHN.2022.26.2.357-374>
- GOLIAN, Ján. Karol Medvecký, pútnik národného života. In *(ne)známe príbehy*. Banská Bystrica : Society for Human Studies, 2017.
- GOLIAN, Ján. Príčiny a dôsledky konfliktu kaplána K. A. Medveckého s cirkevnými autoritami Banskobystrickej diecézy na začiatku 20. storočia. In *Konštantínove listy*, 2022, roč. 15, č. 2, s. 127 - 138. <https://doi.org/10.17846/CL.2022.15.2.127-138>

⁵⁷ OLEXÁK, „Sme za demokraciu“, s. 273 - 290.

⁵⁸ LA SNK Martin, Andrej Cvinček, sig. 65A2.

- Kol. autorov. *Dr. Martin Mičura 1883-1933. Pamätnica Dr. Martina Mičuru*. Bratislava, 1933.
- MAREK, Pavel. Jan Šrámek a český katolícky modernizmus. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011.
- MARŤÁK, Michal. Katolícky kňaz a politik Pavol Žiška. In MAREK, Pavel et al. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011.
- MARŤÁK, Michal. Ludová politika. Hlavný tlačový orgán "Mičurovej" Československej ľudovej strany na Slovensku (1925 - 1938). In ŠKOVIEROVÁ, Angela (zost.). *Periodiká v minulosti a súčasnosti*. Bratislava : Univerzitná knižnica, 2018, s. 109 - 115.
- MARŤÁK, Michal. Nitriansky kanonik Andrej Cvinček v krajskom zastupiteľstve. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2023, roč. 23, č. 2, s. 83 - 94. <https://doi.org/10.54937/dspt.2023.23.2.83-94>
- MARUNIAK, Matej. Pokusy o príchod Československej strany lidovej na Slovensko do roku 1925 a postoje Slovenskej ľudovej strany pohľadom dobovej tlače. In *Studia Theologica*, 2018, roč. 20, č. 4, s. 179 - 197. <https://doi.org/10.5507/sth.2018.011>
- OLEXÁK, Peter. Politický profil kanonika Andreja Cvinčeka. In *Studia Historia Nitriensia*, 2022, roč. 26, č. 1, s. 74 - 91. <https://doi.org/10.17846/SHN.2022.26.1.74-91>
- OLEXÁK, Peter. „Sme za demokraciu“. Kanonik Andrej Cvinček a jeho percepcia a realizácia demokracie. In *Kultúrne dejiny*, 2022, roč. 13, č. 2, s. 273 - 290. <https://doi.org/10.54937/kd.2022.13.2.273-290>
- OLEXÁK, Peter - ŽLNAY, Stanislav. Realizácia Modusu vivendi - aktéri a rozpory v Rožňavskej diecéze. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2021, roč. 21, č. 4, s. 43 - 55.
- TRAPL, Miloš. *Český politický katolicizmus v letech 1918 - 1938*. In FIALA, P et al. *Český politický katolicizmus 1848 - 2005*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008.
- TRAPL, Miloš. Československá strana lidová na Slovensku v letech 1925 - 1938. In *Historický časopis*, 1988, roč. 36, č. 3, s. 480 - 484.
- TRAPL, Miloš. Jan Šrámek - vůdčí osobnost Československé strany lidové. In MAREK, Pavel a kol. *Jan Šrámek a jeho doba*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011.
- ŽLNAY, Stanislav. Andrej Cvinček a jeho činnosť v Ústrednej správe cirkevných veľkostatkov Dr. Pavla Jantauscha. In *Disputationes scientificae Universitatis Catholicae in Ružomberok*, 2022, roč. 22, č. 4, s. 96 - 103. <https://doi.org/10.54937/dspt.2022.22.4.96-103>

SUMMARY

Political cooperation between Andrej Cvinček and Jan Šrámek in the years 1927 - 1929

The subject of the relationship between canon Andrej Cvinček and the Moravian politician Jan Šrámek represents a very complex historical topic. It is made difficult by the fact that there are not enough archival sources regarding their cooperation. In particular, sources of a letter nature are absent, which are of key and irreplaceable importance for the analysis of personalities' relationships. However, correspondence from the first two years of operation of the Slovak ČSL has been preserved. Although the letters are mainly of a formal nature, they also tell about the opinions and plans of both politicians. They reveal their character, human qualities, work commitment and approach to party problems, and thanks to which we also gain a better clarification of the beginnings of the ČSL in Slovakia. It is a set of seventeen letters from the period 1927 - 1929, which have not been the subject of deeper reflection in either Slovak or Czech historiography. Based on them, we managed to find out that both

political representatives were involved in the creation of the program of the Slovak branch of the ČSL, which managed to establish itself in the subsequent parliamentary elections and had its own deputy in the parliament. However, its activity in Slovakia was hampered by a strong anti-Czech political environment. Cvinček informed party chairman Šrámek about all these experiences. Moreover, it resulted from his position as treasurer and manager of the Slovak ČSL. At that time, Cvinček dealt with the personnel and economic situation of the party. Their cooperation developed steadily. This was due to the independence of the Czech and Slovak ČSL organizations, but also the age difference and a certain closedness of both personalities. Šrámek was not a slave to the demands that came from the Slovak side. Rather, he was guided by the experiences that were discussed in the ČSL and beyond. Cvinček had to get used to the fact that cooperation with Šrámek would have its own form. In this, he was no different from busy personalities in high state positions. On the other hand, Šrámek respected Cvinček and knew that he was dealing not only with a Slovak priest well anchored in the principles of Christian politics, but also with an impressive and respected personality in Slovakia, whose lifelong moral integrity was appreciated even by his opponents. Šrámek had a huge responsibility and he could influence things in Slovakia as well. Cvinček was certainly not the only person who prevented Šrámek from possible missteps in Slovakia, but he belonged to a small circle of Slovak people who communicated with him intensively. Opponents wrote about Cvinček as Šrámek's eyes and ears in Slovakia. Property was a special area of their correspondence. Through Šrámek, Cvinček defended the property affairs of the Nitra bishopric. He was mainly involved in the fight for land, which the bishopric could gain, but also lose as part of the ongoing land reform. Canon Cvinček was an important and necessary support for the party chairman Jan Šrámek in the beginnings of the construction of the Slovak ČSL. After the Munich Agreement and the declaration of the autonomy of the Slovak country, their relationship was interrupted, leaving feelings of disappointment with the development of the company. Šrámek went into exile in 1938, and Cvinček stopped being politically active after the dissolution of the ČSL. After the restoration of Czechoslovakia, Cvinček continued to show respect to Šrámek and held him in high esteem. He considered it an honor and a "school of politics" to work with Šrámek. But after 1945, they both went their separate ways.

doc. PhDr. Peter Olexák, PhD.; Katolícka univerzita v Ružomberku,
Filozofická fakulta; Katedra histórie
SK-03401 Ružomberok, Hrabovská cesta 1B
e-mail: <peter.olexak@ku.sk>
ORCID ID 0000-0002-3667-9612